

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

9. F E B U A R 1 9 5 0

A V I N N H O L D E T :
KIRKENS AUTORITET ELLER DEN AUTORITÆRE STAT
KRISTEN SAMFUNNSÅND - KIRKENS STILLING OG
FREMMARSJ - GLEM IKKE MINDSZENTY - SIGRID
UNDSET - LITTERATUR - NYTT FRA UTLANDET
NESTE NUMMER KOMMER 23. FEBRUAR 1950

NR.

5
6

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

**Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.**
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 12. FEBRUAR: Søndag Seksagesima. Ep. II. Kor. 11, 19—33; 12, 1—9. Ev. Luk. 8, 4—15. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Valentin, martyr. Onsdag: Faustinius og Jovita, martyrer. Torsdag og fredag: Ferialdager. Lørdag: Maria-lørdagsmesse.

SØNDAG 19. FEBRUAR: Søndag Quinquagesima. Ep. I. Kor. 13, 1—13. Ev. Luk. 18, 31—43. Mandag og tirsdag: Ferialdager. Onsdag: Askeonsdag. Torsdag: Peter Damian, biskop, bekjenner, kirkelærer. Fredag: Mathias, apostel. Lørdag: Ferialdag.

SØNDAG 26. FEBRUAR: Søndag Quadragesima.
Fra og med askeonsdag til og med påskesøndag er de såkalte lukkede tider. I den tiden kan ikke holdes høytidelige brylluper.

*Rekordtilgang
på nye abonnenter:
Over 50 nye
bare
i januar måned!*

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler

A/S DET NORSKE CHEVIOTSPINDERI

Fredrikstad

Telefon 2612 - 2613

Til parkett og linoleum:

HUGOS boneolje TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOS»

Fredrikstad

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:
Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14. Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto. Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor. Annonser må være innsendt innen fredag aften.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

9. FEBRUAR

NR. 5-6

Kirkens autoritet og den autoritære stat

Denne betraktning er hentet fra mgr. Fultons J. Sheens bok «Peace of Soul» som utkom på forlaget Whittlesey House, New York, i mars 1949. Mgr. Sheen er kjent som en av de ledende katolske teologer i De forente stater i dag.

Mange har sikkert stillet seg dette spørsmål: Fraskriver ikke mennesket seg sin frihet, når det omvender seg og aksepterer Kirkens autoritet som Kristi autoritet? Er ikke Kirkens krav på absolutt myndighet det samme krav som også den autoritære stat gjør gjeldende for sitt vedkommende? Svaret må nødvendigvis bli benektende. For en nærsynt betraktning kan det nok synes å være en overfladisk likhet mellom det å akseptere Kirkens autoritet og det å akseptere Stalins autoritære styre. I virkeligheten foreligger det tre dyptgående forskjelligheter mellom dem.

For det første er den moderne, autoritære stats styre noe som legges på menneskene utenfra; Kirkens autoritet derimot er forankret i menneskets indre. Diktatorens vilje trenger seg like vedvarende på på samfunnsborgeren som hundeglam i helene på fåreflokken, og han bøyer seg for den, kuert og under press. Underkaster man seg et vilkårlig styre som man ikke kan godta fordi det ikke harmonerer med ens moralske bevissthet, oppløses personligheten fullstendig. Men Kirkens autoritet er aldri vilkårlig, den er aldri bare meddelt utenfra; den faller sammen med Kristi sannhet som allerede virker i sjelen og som er godtatt etter bevis som vår fornuft har godkjent. Her er autoriteten i samklang med vår samvittighet og fullender den personlighet som underkaster seg den. Forholdet mellom den kristne og Kirken kan jevnføres med forholdet mellom en student og en universitetslærer; jo mer studenten aksepterer av lærerens autoritet, jo mer lærer han av ham; en dag er han kanskje kommet så langt at han er blitt universitetslærerens assistent. Det var om denne underkastelse under den åndelige autoritet Kristus uttalte følgende til sine apostler: «Jeg kaller dere ikke lenger tjenere, for tjeneren vet ikke hva hans herre gjør. Men dere har jeg kalt venner, fordi jeg har kunngjort dere alt det jeg har hørt av min Fader.» (Joh. 15, 15.)

Der er en annen forskjell: den totalitære stat må alltid for å få borgerne til å finne seg i dens luner sørge for å berøve dem muligheten til fritt valg. Den vil f. eks. si dem at de ikke får utføre det arbeid de helst ønsker å utføre og ikke slå seg ned der de helst vil være. Kirkens autoritet derimot forsøker ved å oppdra Kirkens barn til sømmelig bruk av valgets frihet å utvikle friheten til fullkommen-gjøring. Så langt fra å søke å hindre det enkelte individ fra å følge sine interesser, bruker Kirken meget av sin energi til å lære det hvordan det bør velge og å velge med forstand.

En lærer i flyvning underviser flyelevene i lovene for flyvning, om prinsippene for gravitasjon og navigasjon. Siden får elevene velge fritt; velger han å bryte lovene, vil han styrte ned; velger han å rette seg etter dem vil han ha glede av å fly. På samme måte underviser Kirken oss i de lover som hersker i virkelighetens verden og hvilke konsekvenser det fører til, når man bryter dem. Det er hva Kristus mente da han sa: «Dere skal lære sannheten å kjenne, og sannheten skal gjøre dere fri.» (Joh. 8, 32.) For moralsk frihet er — i likhet med all annen frihet — begrenset av verdensordenen. Du har full frihet til å tegne et triangel — forutsatt at du gir det tre sider og ikke 30; du har også frihet til å tegne en giraff — forutsatt at du respekterer dens natur og gir den en lang hals; og du har frihet til å undervise i kjemi — forutsatt at du lærer studentene at vann er H_2O og ikke H_2SO_4 . Slik forholder det seg også med Kirken: vi har full frihet til å forkaste Kristi og Kirkens lære akkurat på samme måten som vi har frihet til å ignorere lovene for naturvitenskapen; men vi vil oppdage at en forkastelse av Kirkens lover ikke fører til en fullkommengjøring av personligheten, noe vi kanskje var dumme nok til å tro. Det resulterer i stedet i en usunn selvopptatthet som til og med kan føre til selvutslettelse.

Livet kan på mange måter lignedes med barns lek.

KRISTEN SAMFUNNSÅND

Av dominikanerpater A. J. Lutz

I. PERSONLIG KRISTENDOM

Dette er den første i rekken av en artikkelserie vi kommer til å bringe fra vår medarbeider pater A. J. Lutz. Paterens neste artikkel vil behandle «Autoritet og frihet i Kirken».

Hva er personlig kristendom? Når man sier at den eller den er ingen personlig kristen, så mener man at han vel ikke offentlig har tatt avstand fra den kristne tro, men at troen er blitt for ham nærmest en gold formalisme. Kanskje deltar han en gang imellom i en gudstjeneste, for å oppføre seg korrekt overfor familie og venner. Men den kristne tros lære er uten innflytelse på hans livssyn og hans atferd; og han føler slett ikke at noen personlig livsverdi står på spill, når kristendommen er gjenstand for angrep fra en vantro vitenskap eller en gudløs statsmakt.

For en personlig kristen derimot er troen en fast og dyrebar overbevisning. Han vet at Gud alene er opphav og endemål for hele verdensaltet: at Han er vår himmelske Fader; at Han ved Kristi forløsningens verk vil gjøre oss delaktige i sin himmelske salighet. Evangeliet er for ham ikke bare teoretisk sannhet, høyere enn all filosofi, men praktisk livsvisdom, normen for hele hans

atferd, verdimåleren for alt i denne verden og kilden til kraft og glede.

Er hermed alt sagt om hva personlig kristendom er? Nei, det viktigste og vesentligste mangler ennå, nemlig at vi eier denne overbevisning og dette sinnelag i kraft av et livssamfunn med Kristus selv, et sjeelig fellesskap med Frelseren. Ved troen blir vi delaktige i Guds eget evige Ord, som i Jesus fra Nasaret kom til oss i synlig skikkelse. Ved håpet er vi forvissnet om å få del i den herlighet Han evig eier hos Faderen før verden ble til, og i Hans endelige seier over verden. Og alt under vårt jordiske liv elsker vi Faderen med den samme kjærlighet som Han. «Om noen elsker meg, holder han mine ord, og min Fader skal elske ham og vi skal komme og ta bolig hos ham.» Med rette kan derfor Paulus sammenfatte hele det kristne liv i disse ord: «Jeg lever, men ikke jeg lenger; det er Kristus som lever i meg.»

Denne forening med Kristus er imidlertid ikke bare et fellesskap mellom Ham og den enkelte. Den kristne åpenbaring og den frelsende nåde som Kristus er opphav til, er en guddommelig kraft som vil gripe alle mennesker i alle tider og alle land, og forene dem med hverandre til et samfunn som Skriften kaller «Kristi legeme» eller

Den totalitære stat bygger lekeplasser hvor alle barnas bevegelser er overvåket og hvor de bare får leke de lekene som staten bestemmer, leker som nesten alle barna forakter og har avsmak for. Resultatet er at det skorter på frihet til å velge. Hertil kommer at barna mister alt håp og all umiddelbarhet. Den lekeplass som Kirken har bygget, kan jevnføres med en klippe i havet, omgitt av høye murer; innenfor murene kan barna danse og synge og leke som de vil. Frisinnede folk ber Kirken om å rive ned murene med den begrunnelse at de virker trykkende og kuede på barnesinnet; men ble det gjort, ville vi finne barna stimlet sammen midt på klippeøya, redde for å synge, redde for å danse, redde for å falle i sjøen. Den åndelige autoritet kan jevnføres med slike beskyttende murer. Eller den kan lignedes med demninger som leder tankens elv og derved hindrer den fra å oversvømme og legge den sunne fornufts fruktbare områder på begge sider av elveløpet øde.

Den tredje forskjell mellom den totalitære stat og Kirkens disiplin angår den virkning deres autoritet har på dem som er underlagt den. Den totalitære stat avler frykt i undersåttens hjerter fordi den i alminnelighet påtvinger dem sin vilje med piskan, fengslet, konsentrasjonsleiren og falske anklager; dette utvikler fiendskap i borgernes hjerter. Fordi Kirkens autoritet er forankret i menneskets indre, griper den ikke til trusler, frykt eller tvang; den har større tillit til det ekko som dens direktiver fremkaller i den enkeltes hjerte og sinn. Alle Kirkens barn har den samme frihet som Judas til å forkaste den, og som Judas, i det øyeblikk han forlot Mesteren, blir også de av Kirkens barn som har forlatt

den, bedt om å vende tilbake med det kjærlige ord: «Venn!» Man underkaster seg Kirkens autoritet som en sønn sin fars, fordi han elsker sin far; fra denne kjærlighet utgår en strøm av beundring og takknemlighet. Disse forskjelligheter gjør det tydelig og klart at valget i dag ikke står mellom frihet fra autoritet og underkastelse under en autoritet, men hvilken autoritet vi vil godta.

Det moderne menneske er så forvirret at det til tross for alt snakket om frihet ofte er villig til å gi avkall på frihetens gode til fordel for sikkerheten. Og selv om ingen større sikkerhet kan gis i bytte, er det villig til å gi avkall på valgets frihet; det orker ikke å bære ansvarets byrde. Fordi det er trett av å være alene, å føle seg jaget og isolert i en fiendtlig-sinnet verden, ønsker det å overgi seg til noe eller noen — la viljen gå i hi. Spørsmålet er om det kommer til å overgi seg til den anonyme autoritet i en kollektiv stat, eller om det vil bøye seg for en åndelig autoritet som vil gjenreise dets frihet når det tar imot sannheten.

Kirken gjør ikke mennesket mindre fri enn det var før. Men vi setter friheten høyest for å gi den bort; hvert menneske som elsker, gir avkall på sin frihet. En mann som elsker en kvinne sier til henne: «Jeg er din.» Det menneske som elsker Gud sier som Paulus: «Herre, hva vil Du jeg skal gjøre?» — og legger til som vi gjør i «Fader Vår»: «Skje Din vilje, som i himmelen, så og på jorden.» I begge tilfelle gir en avkall på friheten for å vinne en større glede. Ruver man over friheten som over en skjult skatt, har den liten verdi; ofrer vi den for noe vi elsker, gir det fred og fullkommengjør ens personlighet i Guds lov og kjærlighet.

«Kirken». Evangeliet er en organisatorisk kraft. Alle som tar imot det med en elskende tro blir innlemmet i Kristus, lever Hans liv i fellesskap med Ham og med hverandre, utgjør altså et samfunn hvor alle jordiske forskjelligheter og motsetninger blir overvunnet av kjærligheten til et overjordisk felles Gode, som er Kristus. «Her er ikke jøder eller grekere, mann eller kvinne, trell eller fri, men Kristus er alt i alle.»

Det kristne samfunnsliv er altså ikke menneskeverk. Enheten kommer ikke i stand på den måten at de troende slutter seg sammen og organiserer seg på grunnlag av sin felles overbevisning, eller for med forenede krefter å etterstrebe et felles gode, nei, de er på forhånd ett med hverandre, så snart Kristus har tatt den opp til seg og gjort dem delaktige i sitt liv som Guds Sønn. «Likesom legemet er ett og har mange lemmer, men alle lemmer på legemet er e t t legeme, enda de er mange, slik er det også med Kristus. For vi er alle døpt i én Ånd til ett legeme, enten vi er jøder eller hedninger, trelle eller frie; og vi har alle fått drikke i én Ånd.» (1. Kor. 12.) Paulus betrakter Kristus og Kirken som identiske. Kristus selv hadde kunngjort denne sannhet for ham, da kirkefølgeren Saulus ved porten til Damaskus hørte Jesu røst: «Saulus, hvorfor forfølger du meg?». Lenge før, i sin avskjedstale, hadde Jesus åpenbart denne hemmelighetsfulle enhet mellom Ham og Kirken: «Jeg er vintreet og dere er grenene.» Er Kirken Kristi legeme og alle kristne lemmer på det, så forstår vi også hvordan apostelen kan si at vi må dø med Kristus, at vi på forhånd er stått opp med Ham fra de døde, at vi med Ham sitter ved Faderens høyre hånd og med Kristus dømmer denne verden, ja «selv englene» (1. Kor. 6, 3).

I bevisstheten om dette åndelige, usynlige livssamfunn med Gud i Kristus føler kristenheten også trang til å utforme seg på det jordiske plan som et organisert og synlig fellesskap. Vi opphører jo ikke å være mennesker fordi om vi er blitt Guds barn i samfunn med Guds evige Sønn. I samsvar med vår menneskelige natur må vårt overjordiske fellesskap åpenbare seg under menneskelige samfunnsformer.

Oldkirken hadde en meget våken sans for kristendommen som forenende og organisatorisk makt. Den første menighet i apostelens dager gikk så langt som til å innføre det totale fellesskap også på det rent økonomiske plan, ved en slags kristen kommunisme. «Men alle de som trodde holdt sammen og hadde alle ting sammen. De solgte sine eiendommer og sitt gods og delte det ut til de andre, ettersom de trengte til det» (Ap. gj. 2). Så høyt satte de det kristne brorskapsideal, at ingen jordisk interesse skulle skille dem fra hverandre, etter at de var blitt forenet ved fellesskapet i de guddommelige goder. Etter hvert som Kirken vant flere og flere tilhengere viste det seg umulig å holde fast ved en sådan økonomisk orden. Det åndelige fellesskap ble imidlertid ikke svekket. Det bunnet i bevisstheten om en organisk enhet, hvis innerste livskilde er Jesus Kristus, iboende i Kirken som livets ord, livets brød og offerlam i Eukharistiens sakrament. «De holdt trolig ut ved apostlenes lære, ved samfunnet i brødsbrytelsen og bønn» (Ap. Gj. 2). «Ett er brødet, og ett legeme er vi alle som har del i det ene brød og i den ene kalk.»

En del kristne ligger under for den fristelse å betrakte kristendommen som et rent individuelt anliggende, «en sak mellom Gud og meg», en sak hvor det ikke gjelder noe annet enn den enkeltes frelse. Under påskudd av per-

sonlighet trekker man seg tilbake til sitt eget, stenger døren etter seg og glemmer helt at den organiske sammenheng mellom alle «Kristi lemmer» er en livsbetingelse for hver enkelt. Akkurat som øyet ville opphøre å være øye, hvis det ble revet ut av organismen, ville den enkelte opphøre å leve i Kristus, dersom han virkelig maktet å skille seg ut fra det hele. Kristendommen står og faller med fellesskapet, med bevisstheten om og viljen til å være ledd i «de hellige samfunn». «Jeg er en som har bodd i to tusen år i dette landet,» sa Sigrid Undset (sitert av prof. Winsnes). Ved sin sterke nasjonalfølelse kjente hun seg i samband med det norske folk i alle tider. Med enda større rett kan en kristen si: «Jeg har levd i to tusen år i denne verden. Jeg kjenner meg som ett med apostlene og martyrene, med alle troende i alle land og tider, fordi jeg lever i Kristus og Kristus i meg. Og da «Kristus er den samme i går og i dag og i alle sekler», kjenner jeg meg som ett også med de millioner som i fremtiden vil slutte seg til Ham, ja som ett også med alle som døde i Guds vennskap og lever sitt liv i det hinsidige. For Kristi Kirke omfatter himmel og jord.»

Men hvor blir det da av personligheten? spør man. Kan det ennå være tale om en personlig kristendom, når den enkelte bare er til som ledd i en veldig organisme. Blir ikke alt personlig liv kvalt under fellesskapets makt? Denne tanke kan melde seg når vi overser vesensforskjellen mellom det kristne samfunn og det politiske. I det politiske samfunn er det et faktum at mennesket mister sin selvstendig tilværelse i den utstrekning det går opp i staten. Jo mere vi er ledd, desto mindre er vi personligheter. Det politiske samfunns mål er å skaffe slike levevilkår, at mennesket kan utfolde sin personlighet. Det er med henblikk på dette mål at samfunnet har rett til å kreve at vi skal føle oss som ledd, og at vi ofrer individuelle interesser ved å underkaste oss en samfunnsdisiplin. Samfunnet har lov til å stille slike krav, ikke fordi det skulle i seg selv være en slags overmenneskelig makt, men fordi det ellers ikke klarer sin oppgave å tjene mennesket, å være grobunn for gode og lykkelige mennesker. Går vi for langt i retning av å være ledd, dvs. samtykker vi i at staten påtvinger oss idéer og lover som strider mot den sunne fornuft og den moralske samvittighet, så utarter samfunnslivet og fører til menneskets åndelige undergang.

I det samfunn som heter «Kristi legeme», er det omvendt. Jo mere vi er ledd, desto sterkere og rikere blir vår kristne personlighet; jo dypere vi er rotfestet i Kristus, desto mere kraftfull blir vår åndelige livsutfoldelse. Grunnen til denne forskjell mellom det politiske samfunnsliv og det kristne er ikke vanskelig å innse. Det er ikke staten som gir oss vår menneskelige natur; tvert om, den menneskelige natur er opphavet til staten; mennesket er til f ø r staten, og det politiske samfunns mål er å tjene mennesket. På grunn av sin udødelige sjel, skapt i Guds bilde og kalt til et evig liv i Gud, står mennesket uendelig høyere enn alle statsorganismer. I det kristne samfunn er forholdet det motsatte. Den kristne personlighet stammer fra Kristus. Alt det vi eier av kristent liv: tro, evighetshåp, kjærlighet, bevissthet om syndsforlatelse, den Hellige Ånds gaver, trang til moralsk fullkommenhet, alt har sin kilde i Kristus. Jo fullstendigere vi går opp i Ham, desto mere mottar vi av kristen vitalitet. Vi kan heller ikke overgi oss til Kristus, uten å kjenne oss mere og mere som «hverandres lemmer», uten å føle oss knyttet til hverandre ved en uendelig sterkere solidaritet enn den som bunner i vår menneskelige natur,

Kirkens stilling i land hvor den er på fremmarsj

Av pater G. Naidenoff S. J.

I en artikkelserie om Kirkens stilling i verden gir pater Naidenoff S. J. som redigerer tidsskriftene «Missi» og «Rythmes du Monde», noen opplysninger om Kirkens stilling i land hvor den er på fremmarsj. Da de sikkert vil bli lest med interesse av «St. Olav»'s lesere, gjengir vi dem her.

Ta for Dem et verdenskart og betrakt det. La oss se bort fra de land hvor den katolske tro ikke finnes, eller bare er omfattet av et lite mindretall og spørre kirkene i de land hvor katolisismen menes å være på marsj framover hvordan stillingen der er.

Holland

Den katolske kirke i Holland hevder — og det med god grunn — at den er på marsj framover. Bare for noe over 50 år siden ble Holland offisielt betraktet som en misjonsmark. I dag er 6500 hollandske misjonærer i virksomhet over hele verden, dvs. én misjonær på 560 katolikker, et forhold intet annet land i verden når opp til. På det politiske område har de hollandske katolikker arbeidet seg fram til en ledende stilling, og på det nasjonale plan representerer de den mest disiplinerte konfesjon: det finnes 3 500 000 katolikker av en befolkning på 10 millioner. Årsaken til denne fremgang er i første rekke en kristelig oppdragelse — nesten alle hollandske katolikker holder sine barn borte fra statens skoler — og trosstyrken i familielivet. Det har vært påstått at deres «taktikk» er barn, barn og atter barn, at de med andre ord driver en bevisst fødselspolitikk. Men selv sier de bare: vi rykker framover. De utgjør en imponerende, fast organisert fylking av trosfeller som tar vare på hverandre.

eller i jordiske interesser, eller i en rent naturlig åndskultur.

En del motstandere av den katolske Kirke sammenlikner den med en eller annen av de moderne diktaturstater.¹ «To totalitære systemer tørner sammen», blir det sagt, når Kirken fordømmer det materialistiske livssyn som ligger til grunn for den kommunistiske statsabsolutisme, og når statsmakten til gjengjeld fengsler eller dreper biskoper og prester i landene bak jernteppet og undertrykker religionsundervisningen på skolen. En kortsynt og overfladisk dom! Det kristne fellesskap har intet felles med en upersonlig og ensrettet massetilværelse. Den kraft som utgår fra Kristus for å trekke alle mennesker til Ham virker ikke ødeleggende, men gjenskapende. Den undertrykker ikke menneskets naturlige krefter: fornuft, vilje, skapende fantasi, følelser, osv., men styrker og befrukter dem. Den utsletter ikke initiativ, ansvarsfølelse, personlig frihet, personlig tenkning, men høyner og adler personligheten ved å lå den gå inn i et livssamfunn med den personighet som er Guds Sønn. «Jeg er vintreet og dere er grenene. Den som blir i meg og jeg i ham, han bærer megen frukt, for uten meg kan dere intet gjøre» (Joh. 15).

¹ Se artikkelen s. 29.

England

Ser vi bort fra land med et tradisjonelt katolsk flertall som f. eks. det stabile Irland og Belgia, hvor katolisismen særlig blant vallonerne bare kan sies å holde stillingen, finner vi en annen katolsk minoritet hvis banner er under framrykning: Den katolske kirke i England. I går var den en liten, foraktet og fullstendig rettsløs sekt. I dag vet katolikkene i England at de — på tross av det gissel de blandede ekteskapene er og på tross av oppløsningen og forfallet i protestantiske og særlig anglikanske kretser — i en framtid som Gud alene kjenner, vil finne den formel som vil gjenopprette troens enhet i England. Denne forvissning ansporer dem mektig og har gitt Kirken i England preget av et kallende fellesskap: hvert år går 10 000 konvertitter over dens terskel. I de to siste år kunne man til og med registrere en likefram sprangvis framrykning. Hertil kommer det store barnetallet blant Englands katolikker. I 1947 øket tallet på katolikker i England med 81 000, i 1948 med 120 000. Tallet på engelske katolikker ligger i dag omkring 3 millioner. Hvilken fremmarsj siden kardinal Newmanns dager!

Det finnes intet land i Vesten som forholdsvis kan oppvise en slik tallrekke. Ikke en gang Syd-Amerika.

Canada

La oss nå se på utviklingen i den nordlige hemisfære. Canada hvis befolkning nærmer seg 14 millioner, har mer enn 6 millioner katolikker hvorav 1 700 000 er engelsktalende. Kanadiere konsentrerer fortsatt sine krefter om å erobre nye områder av sitt veldige landområde og tror ganske enkelt at Gud er en levende Gud, og at Kristus er kommet til verden for å gi oss livet i hele dets fylde. Denne innstilling gir forklaringen på de kanadiske katolikkers robuste og dynamiske trosstyrke. Den nåværende statsminister, *Saint-Laurent*, er det beste eksempel på en katolisisme som synes å være forankret i det 17. århundre, og som føler seg vel i vår tekniske tid, fordi den tror på livet. Den 1. januar 1949 fantes det en prest på 500 katolikker og 3133 kanadiske misjonærer spredt over hele verden. «For at alle må ha livet i hele dets fylde . . .»

De forente stater

«Hvorfor ikke?» spør man seg i De forente stater. Under denne synsvinkel er det man må betrakte den høye katolisitet der. Den lever intenst og virker med en ubegrenset absorberende kraft: I 1946 gikk 100 700 voksne konvertittet over Kirkens terskel, i 1947 115 300 og i 1948 117 000, hvoriblant flere kjente personligheter som f. eks. mrs. Clara Booth Luce og den unge Foster Dulles. Ingen misjon, ikke en gang den i Afrika, kan oppvise slike tall. I 1790 da katolikkene ble betraktet som fremmede i sitt nye fedreland, fantes det bare 25 000 katolikker av en befolkning på 4 millioner eller 0.62 pst. Den gang brukte man å feire «pavens dag», en burlesk fest, som ble avsluttet med at et bilde av paven ble brent sammen med et bilde av djevelen. I 1890 var

tallet steget til 9 millioner av en befolkning på 63 millioner og i 1948 var det oppe i 26 700 000 av en befolkning på 147 millioner eller 18 pst.

Denne utrolige vekst som har vært merkbar i alle sekstorer av livet i De forente stater, har gjort den katolske minoritet til den mest disiplinerte og allerede i dag til den sterkeste virkende kraft i det amerikanske samfunn. Når det gjelder filmer f. eks. er dens dom avgjørende for en films skjebne.

Full av ungdom, friskhet og optimisme, og helt klar over at den beveger seg i «historiens retning», har Den katolske kirke i De forente stater en sterk livstro. En engelskmann med en vel utviklet humoristisk sans har uttrykt dette slik: «Mellom dere der over og oss er det en stor forskjell. Der hvor vi sier: Hvorfor? — sier dere: Hvorfor ikke?»

En amerikansk prest sa en gang til en fransk geistlig: «Mellom dere og oss er det en stor forskjell. Dere har svært meget i hodet, men det tar lang tid før det kommer til uttrykk i handling. Vi derimot handler gjerne før vi har fått så meget i hodet.»

Her stikker også forskjellen mellom de to kirker. Fordi den katolske kirke i De forente stater har sin alt overveiende forankring i arbeidermassene, kjenner den ikke det store frafall blant arbeiderne. Konflikten elite — masse, religion — liv, fortøner seg for den som en meningsløshet.

For nærværende teller Den katolske kirke i De forente stater sine medlemmer blant mindre bemidlede og det som kan betegnes som småfolk: metallarbeidere, jernbanetjenestemenn, butikkpersonale, renovasjonsfolk og framfor alt blant brannvesenets folk. Blant De forente staters 150 biskoper finnes det ikke en eneste, hvis foreldre har avsluttet en høyere utdanning.

Men i dag støtter de amerikanske katolikker seg på skoler og universiteter. Selv om de er utgått av folkets brede lag og føler seg ett med det, vil de også redde den sosiale og intellektuelle elite. I 1920 hadde de katolske universiteter 33 000 studenter, i 1948 240 000.

De katolske familier holdes sammen av en beundringsverdige disiplin. De har tatt på seg en ekstra tyngende byrde for så vidt som de finansierer de katolske skoler, i tillegg til de skatter de må betale for underhold av statens.

Når Den katolske kirke i De forente stater kan glede seg over så mange preste- og misjonskall, er det et av resultatene av den skolepolitikk som har vært ført. Bare ved misjonskongregasjonen i Maryknoll har mer enn 500 tidligere soldater meldt seg som noviser, bortsett fra den alminnelige tilvekst. I 1922 fantes det 22 500 katolske prester, i dag 42 400. Hertil kommer 141 000 nonner.

Men det mest overraskende i dette dynamiske land er trangten til kontemplativt liv. Den er i dag sterkere enn i noe annet land. For kort tid siden nedskrev en trappistmunk, Merton, sin åndelige odysse. Boken ble en bestseller og gikk i 200 000 eksemplarer. Klostret i Gethsemany hadde i 1937 80 munk, i 1939 100 og i 1944 150. På dette tidspunkt dro 30 munk ut og grunnla et nytt kloster. To år senere fantes det likevel 170 munk i klostret i Gethsemany. I 1944 dro 35 munk ut å grunnla et annet kloster. Men til tross for dette var det i 1949 211 munk i Gethsemany!

De amerikanske trappister har i dag innskrevet 254 noviser, den største tilvekst i hele verden.

Australia og New Zealand

Fortsetter vi vår ferd på kartet, kommer vi til andre land hvor også tonen er optimistisk: Australia, hvor det

finnes 1 500 000 katolikker og New Zealand hvor tallet er 200 000. Katolikkenene her ser i likhet med de engelske og amerikanske med tillit og tro på framtiden.

Det bemerkelsesverdige er at det fortrinnsvis er i den angelsaksiske verden Kirken registrerer sine største fremganger. For ikke lenge siden var man tilbøyelig til å gjøre den katolske verden identisk med den befolkningsmessig sett romanske verden. I dag kan man ikke gjøre det. Roret til det kirkeskip som de romanske folk så lenge har styrt, kommer til å bli lagt i de angelsaksiske folks hender. Ser man på hele den angelsaksiske verden under ett står den med sine 63 600 000 katolikker i spissen for den kristne karavane.

Vi avslutter denne framstilling med en anekdote. På det fliselagte gulvet i kristenhetens største kirke, Peterskirken i Rom, er lengden på 16 andre representative katedraler avmerket. Da kardinal Spellmann, erkebiskopen av New York, en gang var i Rom, uttrykte han ønsket om at lengden til St. Patrick-kirken i New York også måtte bli avmerket. Man trodde imidlertid ikke det ville være riktig å etterkomme kardinalens ønske. Da han senere kom tilbake til Rom, ga han uttrykk for sin forbauselse over at intet var gjort i så henseende, hvortil man bemerket: «Vi fryktet for at amerikanske pilegrimer ville bli bestyrtet over å se hvor liten deres katedral er.»

«Hva bryr vel vi oss om at vi er små,» var kardinalens replikk.

Dette svar som uttrykker både ydmykhet og selvtillit, avspeiler idealiteten i Den katolske kirke i De forente stater, den yngste i verden.

SIGRID UNDSSET — De nødstedtes venn

«Det var et stort tap for hele Norge å miste Sigrund Undset. Jeg vil alltid minnes henne som det menneske som har gjort sterkeste inntrykk på meg av alle de jeg har møtt. Det var under krigen — jeg hadde ligget en stund på hospitalet. En av lægene hadde gjort svært meget for meg — og jeg visste ikke på noen måte hvordan jeg skulle vise min takknemlighet. På en eller annen måte fikk jeg «frekkhet» nok til å skrive til Sigrund Undset, fortalte henne at jeg var en syk sjømann som følte at jeg sto i stor takknemlighetsskjuld til en av lægene. Den beste gave jeg kunne tenke meg var om hun ville sende meg en av sine bøker, med sitt navnetrekk i. Vet De hva hun gjorde, pastor? Jo hun, *Sigrund Undset*, kom en dag opp på hospitalet, spurte etter meg og ble vist inn. Der satt hun og pratet en times tid — og la boken igjen da hun gikk. Hun kom uanmeldt — ønsket absolutt ikke at jeg skulle varsle overlægen, direktøren, oversøster eller noen. Det var en av de rikeste stunder jeg hadde — ikke bare under krigen, men i hele mitt liv. Kanskje nettopp derfor føler jeg det som et personlig tap nå hun er død.»

Til deltagerne i Romaferden 1950

Det opplyses herved at deltagere i pilegrimsferden i det hellige år 1950 ikke må gjøre bruk av fribeløpet i danske kroner (d. kr. 500.—), da dette beløp må benyttes av Metro Trafikkaksjeselskap A/S, i forbindelse med reisen til Rom. Enhver deltager vil derfor i sitt pass få påtegning om at fribeløpet i d. kr. er disponert.

Ingen som derfor mener å delta i pilegrimsferden til Rom må heve dette beløp.

Komitéen for Romaferden 1950.

En tykk bok i vente - på norsk?

Thomas Merton: *Elected Silence*. Hollis and Carter, London 1949.

THOMAS MERTON ble født i Syd-Frankrike i 1915. Kort tid etter flyttet familien til U.S.A. Der ble broren John Paul født, og der døde moren av kreft da Thomas var 6 år gammel. Faren var maler, og etter morens død tok han Thomas med seg til Syd-Frankrike for å male. Noen år gikk Thomas på skole der. Så flyttet de til England. Der døde faren. En tid studerte Thomas ved Cambridge. Han leste bl. a. om psykoanalysen og fant ut at han led av seksuelle hemninger. Resultatet av denne oppdagelsen var at han levde et noe muntert liv en tid og måtte reise. Han fortsatte studiene ved Columbia University og konverterte. Etter sterke indre konflikter og et mislykket forsøk på å bli fransiskaner, søkte han i 1941 om å bli tatt opp i Trapistordenen, en gren av Cistercienserordenen. (Den ordenen som bygde klosteret på Hovedøya.) Og nå har han altså skrevet en selvbiografi.

I Amerika kom den ut under tittelen *The Seven Storey Mountain* og skal ha vakt atskillig oppsikt. Den engelske utgaven, som etter Evelyn Waugh's forord «er litt forkortet for å passe europeisk smak», har fått tittelen *Elected Silence* etter et dikt av den engelske jesuitten Gerhard Manley Hopkins.

La oss først bli ferdig med bokens svake sider:

Den alvorligste feilen er at den er på hele 372 sider, og ikke alle disse sidene vibrerer av visdom. Første delen er et ofte kjedelig og summarisk referat av reiser og skolegang, som nok har hatt vesentlig større interesse for forfatteren enn for leseren. Merton har altfor detaljerte teorier om hva Guds nøyaktige mening var med denne eller hin lille detalj. Enten er dette fromt snakk eller det er mere bokstavelig ment. I begge tilfelle er det overflødig. Boken er ikke helt fri for sentimentalitet.

Men med disse merknadene er det negative sagt.

PÅ EN MATE er den unge generasjonen i dag heldigere stilt enn våre foreldre. Vi er vokst opp i en verden som har sett konsekvensene av de mistak våre foreldre har gjort og de vi selv kan komme til å gjøre — til dels allerede er begynt med.

Tilsynelatende meningsløs lidelse og menneskets komplette hjelpeløshet når det er overlatt til seg selv, har lært oss å se tomheten i tidligere generasjoners rasjonalisme og naive fremskrittstro. Vi har søkt lykke, skjønnhet og harmoni alle de stedene disse tingene ikke finnes. Vi har sett juletrepynten falle av mange ting og kommer aldri til å bli offer for samme optimisme som foreldrene våre. Vi vemmes av store ord, og uniformen henger klar i skapet. Vi kjenner umoralen og elendigheten for godt til å bli sjokkert. Trett og håpløs likegladhet er den følelsen vi er mest fortlørlige med.

Det gode i denne situasjonen er at en falsk verdiskala har mistet taket på oss. Mye av det hule krimskrams som må rives ned før noe sunnere og sannere kan bygges opp, har vi allerede gjort oss ferdige med. Det har etterlatt en tomhet som kan fylles med bedre ting.

Dette er den situasjonen Merton også kom i. For så vidt er det ikke noe særlig ved ham. Men de fleste kjenner ikke noe alternativ til tomheten. Som kommentar til farens død skriver forfatteren om seg og slektningene sine: «Vi var i samme situasjon som største delen av ver-

den, som alle de som er uten tro under krig, sykdom, smerte . . . og død. En er nødt til å tåle det, som et stumt dyr. — Forsøk å stivne til, om du vil, så det ikke gjør deg så vondt.» Tilfeldigvis kommer Merton til å lese en bok av Gilson om filosofien i middelalderen. Han blir interessert i thomisme, og studerer dessuten Augustinus og flere andre forfattere, som gir ham et helt nytt syn på mennesket og livet. En søndag — den første han er edru i New York — går han i en katolsk kirke.

DEN FØRSTE TIDEN bringer ingen større endringer i hans ytre liv. Selv etter at han er blitt tatt opp i Kirken, nøyer han seg med å forsøke å unngå alvorlig synd. Noe religiøst liv i dypere forstand lever han ikke. Men inne i ham har det tatt til å gro. Om en har mistet troen på at det moderne samfunnet kan tilfredsstillende ens krav som menneske, så nytter det likevel lite å vende seg til religionen for å søke de *samme tingene der*. Det er sentimentalitet å tro at en kan finne lykke og harmoni i vanlig borgerlig forstand og få tilfredsstillende sine egoistiske krav ved å be aftenbønn og gå i kirken. Bare en helt ny orientering av personligheten og interessene er nødvendig. Og her ligger det mest skremmende perspektivet i kristendommen: Det absolutte kravet om at en skal *fornekte seg selv av kjærlighet til Gud*. Etter hvert går disse tingene opp for Merton. Han har bestemt seg til å bli fransiskaner, men like før han skal gå inn i noviciatet, finner han ut at motivene hans har vært ren egoisme. Det var ikke for å tjene Gud, men for å tilfredsstillende sine egne krav han ville gå inn i ordenen. De håpene han har stilt til livet før, har han bare overført på ordenslivet. Denne oppdagelsen er et kraftig nederlag for ham, men det får ham til å se seg selv og svakhetene sine enda tydeligere. Han finner ut at han ikke har noe kall, — men likevel kan han ikke riktig slå seg til ro med dette.

Her tar bokens beste og samtidig mest rystende del til. Merton forstår at katolisismen er noe mye mer enn «du skal ikke»! Ja, det er menneskelig umulig å leve etter dette «skal ikke»! uten at en stadig arbeider mot kristen fullkommenhet. En katolikk som kjenner sin religion og forstår de fulle konsekvensene for seg selv, står i en fortvilet situasjon. Om han ikke makter å heve seg over sin egen kortsynte egoisme, ikke har viljen til å ofre alt det han har ønsket for seg selv, kommer han før eller siden i en psykologisk uholdbar stilling, som enten vil drive ham til sammenbrudd eller svekke noe av det beste i ham.

En russisk baronesse holder et flammende foredrag om forholdene i Harlem og de sosiale pliktene katolikene har forsømt. Merton følger med henne og blir dypt rystet over det han ser og de pliktene dette legger på ham. Den analysen han gir av det moderne samfunnet etter inntrykkene fra Harlem, er noe av det sterkeste i hele boken.

«Det forferdelige paradokset ved hele saken er dette: Harlem, og hver eneste neger der, er en levende fordømmelse av hele vår såkalte «kultur». — Harlems bordeller, alle opiumsbulene og alt det andre der, er speilbildet av de høflige skilsmisene og den mangfoldige, kultiverte avgudsdyrkingen i Park Avenue; det er Guds kommentar til hele samfunnet vårt.» — Katolikkenes sosiale samvittighet som nå har hatt en lang og herlig søvn i mange land, har tatt til å gni seg morgengrettent i øynene.

TRO OG FORNUFT

Av Daniel Haakonsen

Arnold Lunn: «Tro og fornuft.» Dreyer 1949.

For å pleie og utvikle sitt indre liv trenger en katolikk impulser av forskjellig art. Han trenger bøker eller han trenger en katekese som går i d y b d e n, som ikke hefter seg ved katolisismens ytre storhet, ved polemikk, ved besnærende tanker og glimrende bevisførsel. Det er det første og det store behov. Men dessuten trenger han, iallfall i et miljø som vårt, fra tid til annen å rykkes løs fra en ufruktbar forsvarsholdning ved andre midler enn ved fordypelse. Han trenger bøker som kan feie til side med et friskt pust en del av de problemer en ikke behøver å hemmes av, men som en bare tar alvorlig fordi det miljø en lever i, er så fullt av fordommer. En trenger fra tid til annen et tilbakefall i konvertittbegeistring, en trenger å få gjenopplivet hele den sum av kjensgjerninger som i sin tid har bundet en til den katolske kirke og som med årene blir litt for selvfølgelige, litt for lite levende i en. Ikke minst har barn og ungdom behov for å føle glad stolthet ved selve det å være katolikk hvis de ikke skal ta skade av det uforstående miljø. Men de er ikke alene om å ha et slikt behov.

Engelskmennene er blitt spesialister på katolsk optimisme. Det er hos dem den frodige profet Chesterton har latt sin glade latter runge og snudd opp og ned på all moderne overtro og lett-troenhet med en guddommelig dosis sunn fornuft, — mystikernes særeie. Katolske romanforfattere i våre dagers England har vist at engelsk katolisisme også har andre strenger. En mann som Graham Greene, en av de største romanforfattere som har levd, utviner sitt gull av angst, fortvilelse og uhygge. Det er en veldig avstand mellom hans roman «Den dypest grunn» som Sigurd Hoel nylig har presentert i «Den gule serie» og den boken som skal anmeldes her: «Tro og fornuft» av Arnold Lunn.

Arnold Lunn hører hjemme i den optimistiske tradisjon. Av og til kan en få hans optimisme en smule i

Kanskje kan Mertons kraftige salve hjelpe til å vekke noen av oss fortere.

UNDER EN RETRETT i et Trapistkloster var Merton inne på tanken å bli trapist, men etter det tidligere nederlaget har han ikke hatt mot til å tenke mere over dette eller rådspørre noen. Nå tenker han at hans kall kanskje er å arbeide i Harlem. Men etter en ny retrett i et annet Trapistkloster finner han ut at den beste måten han kan tjene Gud på er å gå inn i en kontemplativ orden. Han må gjøre noe radikalt for å drepe egoismen, han må ofre alt for Gud. Ved juletider 1941 har han bestemt seg for alvor og reiser til klosteret Gethsemany. Da nærmer vi oss slutten av boken og begynnelsen av Thomas Mertons religiøse liv.

«Elected Silence» kommer sannsynligvis ut i norsk oversettelse. Hvordan den kommer til å bli mottatt av ikke-katolske lesere er vanskelig å si, men den vil iallfall kunne gi en liten forestilling om hva det kontemplative livet går ut på, og det som kan få enkelte mennesker til å bryte så helt med «verden».

«Bare litt av denne rene kjærlighet er mer kostelig i Guds øyne . . . enn alt annet arbeid til sammen», har Johannes av Korset sagt.

Odd Lyng.

vrangstrupen. Tonen kan en og annen gang virke litt bråkjekk og en undrer seg på om forfatteren ikke kunne hatt godt av litt mer motgang i sine mange polemikker og diskusjoner, som han visstnok alltid er kommet vel fra, — unntagen den gangen da han polimisererte mot katolisismen og etterpå gikk hen og ble katolikk.

Men i det store og hele er det en sunn bok, en morsom bok og en lærerik bok. Den behandler de forskjellige fornuftsgrunner som en katolikk kan bygge sitt livssyn på, og underveis peker han da på en rekke fakta som ikke-katolikker som regel er tykt uvitende om og som vi kanskje ikke selv alltid har klart nok for øyet.

La meg bare ta ett eksempel. Innen kristendommens historie må nødvendigvis aposteltidens og den nærmeste ettertids kristendom ha en særegen verdi. Det er en ganske utbredt misforståelse blant ikke-katolikker at reformasjonen gjeninnførte en kristendomstype som lå aposteltidens kristendom nærmere enn katolisismen gjør. Ikke minst den historiske forskning som har vært drevet i det siste halve sekel har fullstendig rykket grunnen bort under en slik oppfatning. De sær-katolske trekk ved kristendommen kan føres tilbake til de aller første kristne tider.

Arnold Lunn har et kapittel om dette emne som setter tingene på plass på en underholdende måte. Han siterer protestantiske lærde hvis ord har en stor vekt både på grunn av deres lærdom og deres tro. «Tidsrommet mellom Jesus og katolisismen er uhyre lite», sier Heiler. «Kristendommen i den apostoliske tid er begynnelsen til katolisismen, og katoliseringen av kristendommen begynner like etter Jesu død.» Auguste Sabatier mener at kristendommen begynte å ta en feil kurs allerede på pinsedagen, — og enda litt tidligere! —

Arnold Lunns bok bringer katolsk apologetikk i en lett tilgjengelig form. Med sitt emne kommer den som et uventet å propos til all den diskusjon som nå føres i Oslo-avisene om tro og fornuft. I v a r H a n s t e e n K n u d s e n har levert det velskrevne forord til boken. Den er som bøker fra Dreyer pleier å være, pen og behagelig. Kort sagt —

Dreyers utgivelse av «Tro og Fornuft» er skjedd i samarbeid med vårt nyopprettede Eystein Forlag A/S, skjønt det beklageligvis ikke fremgår av boken. Det er den første frukt av Eystein Forlags virksomhet, og begynnelsen må sies å ha vært meget heldig. Forhåpentlig vil salget av Arnold Lunns insisterende bok virke stimulerende også på løsningen av de nye oppgavene som foreligger. Så vidt vi har forstått er en ny bok under forberedelse av Eystein Forlag.

Red.

Francois Mauriac i Oxford

Det fortelles om den verdenskjente franske og katolske dikter François Mauriac at han under sitt besøk i Oxford for å ta imot den æresdoktorgrad som det gamle, tradisjonsrike universitet hadde tildelt ham, ble dypt rystet under inntrykket av den religiøse tragedie de ærverdige bygningene bar bud om, bygget som de var av katolikker for katolikker. En dag da han hadde oppsøkt et kapell fra middelalderen, ble han tiltalt av en anglikansk prest. «Jeg sto og tenkte på at den veggen i katolsk tid sikkert var dekorert med et fresko-maleri,» sa Mauriac. «Well,» svarte anglikaneren, «vi har tenkt å dekorere den med noen sitater fra Bibelen.» «Med hvilke? Kanskje med ordene til Maria Magdalena?» Og da han av anglikaneren ble spurt om hvilke ord han siktet til, svarte Mauriac: «De har tatt Herren bort, og jeg vet ikke hvor de har lagt ham.»

GLEM IKKE MINDZENTY!

Under denne overskrift leser vi til vår glede nedenstående artikkel i Verdens Gang for 28. jan., skrevet av pastor Arne Fjelberg, Oslo, i anledning av en bok som Bela Fabian, tidligere ungarsk politiker, har skrevet om kardinal Mindszenty. (Forlag: Charles Scribners Sons, New York, 1949.)

Det er annen gang en luthersk prest i Norge løfter sin røst i sympati for kardinal Mindszenty's heltemodige kamp mot åndstyranniet. Første gang var da representanten sokneprest Christie — den gang varmann — interpellerte i det norske Storting om Mindszenty-saken. Vi norske katolikker vil aldri glemme at det var en norsk luthersk prest som hevet sin røst i det norske Storting til appell for den enslig kjempende kardinal i lenker. Like hett følte vi skammen overfor den katolske verden etter den flau opptreden i FNs behandling av Mindszenty-saken, like varmt følte vi gleden over det votum den norske folkeforsamling enstemmig uttalte takket være sokneprest Christies noble og modige opptreden.

Vi gjengir pastor Fjelbergs artikkel i Verdens Gang:

Forrige år ble det interpellert i Stortinget i anledning av saken Mindszenty. Debatten som fulgte, ble et enstemmig sympativotum for den ungarske kardinal.

Det har neppe før hendt at det norske Storting har kjent seg oppfordret til å gå inn for en katolsk kardinal, og det er ikke mindre bemerkelsesverdig at aksjonen ble ledet av en luthersk prest. Men det fins situasjoner da nasjonale og dogmatiske skillelinjer forsvinner, situasjoner som appellerer suverent til det felles menneskelige. Mindszenty er blitt en martyr for frihet og samtidig er han blitt symbol og appell.

Bela Fabian, tidligere ungarsk politiker, ortodoks jøde, har skrevet en bok som gjerne kunne hete: Glem ikke Mindszenty! At den amerikanske opinion ikke er tilbøyelig til å glemme ham, viser det fantastiske salg boken har fått der over. Den er skrevet ut fra personlig kjennskap til kardinalen, ut fra nøyaktig prøvede data, i beundring og i takknemlighet for kardinalens hjelp under jødeforfølgelsene.

Mindszenty ble første gang fengslet under Bela Kuns korte kommunistiske regime i 1919, neste gang under nazistene i 1944, og nå synes altså hans skjebne å være definitivt beseglet ved den livsvarige dom han fikk av kommunistene i fjor. Hans fedrelandskjærlighet, frihetstrang og kristenplikt kan ikke tilpasses det moderne diktatur.

Mindszenty var på forhånd fullt klar over den skjebne som ventet ham. Da han ble viet til kardinal i 1946 sammen med noen andre, sa paven til ham: «Du blir den første hvis røde blod vil blande seg med kardinalhattens røde farge.» — I 1948 sa Mindszenty: «En ulv i skogen er sikrere enn en ærlig kristen i den ungarske kommunistiske stat. Om fire måneder sitter jeg sannsynligvis i dødscellen. Men jeg vil ikke forandre min politikk eller ta tilbake noe av det jeg har sagt om den kommunistiske regjering. Gud har befalt min vei, og jeg gir meg i hans hender.» — Ved sin arrestasjon sa han: «Jeg har ikke deltatt i noen sammensvergelse, og jeg har ingen tilståelse å gjøre, ingen uttalelse å undertegne. Hvis jeg kommer til å gjøre noe av dette, vil det bare være en manifestasjon av menneskelig svakhet.»

Rettsaken ga på denne bakgrunn et merkelig inntrykk. Avisene talte åpent om tortur og kjemiske midler.

De undersøkelser som legges fram av Bela Fabian, ville vi ikke trodd hvis vi ikke på forhånd av egen erfaring visste for meget om torturens helvete, om den djevelske oppfinnsomheth som presteres der, hvor mennesket bare er blitt et middel i den totalitære mekanisme.

Det er sant, rettsaken ble en manifestasjon av menneskelig svakhet. Men mannen Mindszenty kommer til å bli stående som et symbol på styrke og tapperhet. Han valgte martyriet fremfor kompromisset. Det avgjørende er at idéen og ånden ikke aksepterer den menneskelige svakhet som vi aldri helt kan fri oss ifra. Ganske sikkert er Mindszenty farligere for sine fiender nå enn han noen sinne kunne blitt som ukrenket kardinal av Ungarn.

*

«Osservatore Romano» minnes årsdagen for arrestasjonen av kardinal Mindszenty.

I en lederartikkel som er skrevet til årsdagen for arrestasjonen av kardinal *Mindszenty*, erklærer Vatikanets offisielle talerør «Osservatore Romano» at fengslingen av kardinalen er en levendes begravelse. Samtidig anmoder avisen alle troende om å be for kardinalen.

«For et år siden ble et av de mest tragiske kapitler i kirkehistorien skrevet,» skriver «Il Quotidiano». «I et fengsel i Budapest har det utspilt seg et drama som er så fryktelig at man ikke kan fatte det . . . Siden september måned i fjor har man ikke hørt noe om kardinalen, og kirkeforfølgelsen i Ungarn pågår fremdeles for full kraft. «Kommunismen,» slutter Il Quotidiano sin artikkel, «kjenner ingen respekt hverken for legeme eller sjel. Under dekke av «folkedemokrati» øver den sine forbrytelser. Kardinal Mindszenty har gått den vei som ennå mange vil måtte komme til å gå.

Det italienske telegrambyrå ARI melder at Mindszenty under sterk bevoktning er ført ut av Budapest. Man går ut fra at kardinalen er brakt til Russland. Ingen har sett kardinalen i noe annet fengsel i Ungarn. Kardinalens mor har vært nektet adgang til sin sønn i mange måneder.

I New York har filmen om kardinal Mindszenty nå hatt sin urpremiere. Forestillingen ble overvært av en rekke kjente personligheter. Erkebiskopen av New York, kardinal *Spellmann*, erklærte ved denne anledning at det ikke gis noe kompromiss mellom diktatur og demokrati. «Intet gudløst diktatur kan fullstendig undertrykke et frihetselskende, religiøst folk, hvor mange millioner mennesker det enn myrder og hvor mange martyrer det enn skaper. Kardinal Mindszenty vil likevel til slutt stå som seierherre.»

J'ACCUSE!

Under denne overskrift gjenga vi art. II av dominikanerpater Thorns omtale av Petter Moens dagbok i Verdens Gang for 18. januar. Som ventelig var kom diskusjonen i gang, og foreløpig kan henvises til V. G. for 26.1. — 28.2. — 2.2. og 3.2. Det er innlegg fra herr William Mønnich og dosent Johan B. Hygen med de respektive svar fra pater Thorn.

Hedenius-debatten

Som et apropos til den pågående Hedenius-debatt har Morgenbladet hatt en serie på tre artikler fra katolske penner, nemlig I. pater A. J. Lutz, O.P., «Berettigelsen av Hedenus' postulater (25.1.). II. Pater A. Raulin, O.P., «Er mirakler fornuftsstridige?» (31.1.) og III. Ing. Hans C. Christensen, «Omkring bevisene for Jesu oppstandelse» (1.2.).

Fra Redaksjonen:

Redaktoren vil være bortreist inntil begynnelsen av mars måned. Manuskripter og post til redaksjonen vil bli ettersendt.

UTLANDET

VATIKANET

Utgravningene under Peterskirken tilgjengelige for publikum den 2. mars.

På vel underrettet hold i Vatikanet regner man med at den hellige Får vil gi publikum adgang til utgravningene under Peterskirken ved en særlig høytidelighet den 2. mars.

Billig forpleining for pilegrimer.

Den pavelige hjelpeorganisasjon har opprettet kantiner i nærheten av de store basilikaer i Rom hvor de for en billig penge kan innta sine måltider. Det er av den samme organisasjon også åpnet restauranter i nærheten av hovedkirkene hvor pilegrimene for lave priser vil få servert god og nærende mat.

Den pavelige Palatiner-garde har feiret 100 års jubileum.

Den 14. desember i fjor feiret Palatiner-garden ved Vati-

Dr. theol. J. van der Burg: Den bibelske lære om rettferdiggjørelsen. St. Olavs Forlag, Oslo, 1949. 92 s.

Fra sokneprest dr. J. van der Burgs flittige hånd foreligger atter en liten bok som mange vil kunne lese med rikt utbytte.

Meningen med boken er å gi en kort og lettfattelig sammenlikning mellom den katolske Kirkes lære om rettferdiggjørelsen og Luthers.

Den skiller seg ut fra pater Lutz's skrift «Hva har Luther å gi oss» og pater Boers's «Troen alene» ved at den — nesten til overmål støttet på skriftsteder — fremstiller den katolske lære som den rent evangeliske, i motsetning til den evangelisk-lutherske som han betegner som uevangelisk.

Den skiller seg også ut fra forfatterens øvrige skrifter ved at stilen er blitt noe lettere og mer flytende. Det er bare synd at henvisningene absolutt må stå i teksten istedetfor i en fotnote eller samlet til slutt. Det ville gjøre lesningen behageligere og mer oversiktlig.

De første syv kapitlene er viet den katolske lære, og kortere og konsisere kan det vel neppe sies. Forfatteren kan kunsten å konsentrere stoffet, fremheve det vesentlige uten å fortape seg i detaljer. Resten av boken dreier seg om Luther og hans lære. Hva Luthers person angår er de historiske fakta som fremlegges ikke nådig. Og om Luthers egentlige lære om rettferdiggjørelsen sier forfatteren, sikkert med rette, at den ikke lenger er gjengs protestantisme. De fleste protestanter holder på de gode gjerningers nødvendighet til en frelsende tro.

Forfatteren nevner dette uten å gå nærmere inn på det, og det er skade. Problemstillingen taper på det i aktualitet. Det interesserer ikke så meget i dag hva Luther egentlig lærte.

Kunne vi engang fra samme forfatter få en sammenlikning mellom katolsk lære om rettferdiggjørelsen og nåværende protestantisme — belyst i alle sine konsekvenser — ville det kanskje vise seg at forskjellen ikke var så stor og kløften ikke så uoverstigelig som man gjerne vil ha det til.

Harald Taxt.

kanet sitt 100-års jubileum. Gardens kaptein, *Traglia*, holdt ved anledningen en tale hvor han redegjorde for gardens opprinnelse og historie. Garden teller i dag 600 medlemmer.

Gardens medlemmer er romerske borgere som gjør frivillig tjeneste ved Vatikanet. I motsetning til Sveitser-garden og Adelsgarden som den rangerer etter, mottar den ingen lønn og har heller ikke kontinuerlig tjeneste. Under pavevalgene har den til oppgave å beskytte konklavet av kardinaler.

34 ledende katolske geistlige satt ut av virksomhet.

I den nye utgaven av Vatikanets årbok — l'Annuario Pontificio — meddeles bl. a. at 34 katolske prelater for nærværende enten er fengslet eller er deportert til ukjent bestemmelsessted bak jernteppet, befinner seg i landflyktighet eller på annen måte er satt ut av virksomhet.

ASIA

22 millioner katolikker i Asia truet.

Etter at kommunistene nå er herrer i China, er landets 3 250 000 katolikker prisgitt landets nye herrer. Disse har imidlertid ikke lagt skjul på at de ikke akter å gjøre holdt ved Chinas grenser, men at de vil gjøre hva de kan for å legge hele Sørøst-China under kommunistisk innflytelse og kontroll. Sør-Korea, Burma, Fransk Indo-China og Siam er de land som nå ligger i faresonen. I Fransk Indo-China finnes det 1,5 millioner katolikker. Vesentlige deler av landet beherskes allerede av Viet-Mink-kommunistene som fører en forbitret og grusom kamp mot Kirken. I Sør-Korea finnes det om lag 150 000 katolikker, i Burma og Siam nærmere 50 000. Lykkes det kommunistene å besette disse områder, kommer et betydelig større antall kommunister i faresonen. Det gjelder 4 680 000 katolikker i India, 700 000 i Indonesia, 530 000 på Ceilon, 370 000 på øyer i Stillehavet, 130 000 i Japan og om lag 14 millioner på Filipinene. I alt finnes det om lag 22 millioner katolikker i disse områder.

BELGIA

730 belgiske misjonærer til misjonsmarkene i 1949.

Løpet av forrige år reiste 730 belgiske misjonærer ut til de forskjellige misjonsområder. Av disse reiste 380 ut for første gang.

Katolsk filmtidsskrift som eksempel og forbilde.

Det belgiske utenriksdepartement roser i en brosjyre virksomheten til det katolske filmtidsskrift «Filmfront — Filmstudien» og fremhever at det «behandler filmproblemerne alvorlig og inngående ved en rekke høyt kvalifiserte fagfolk som virker både i Holland og Belgia og som i sitt samarbeide er et godt eksempel på forholdet mellom Be-Ne-Lux-statene.

DE FORENTE STATER

President Trumans personlige utsending ved Den Hellige Stol trer tilbake.

Ifølge en melding som er sendt ut av Vatikanets kringkasting, har president Trumans personlige representant ved Den Hellige Stol, *Myron Taylor*, inngitt sin avskjedsansøkninng. Presidenten har i et brev til Taylor meddelt at han aksepterer hans tilbaketreden.

EGYPT

De ortodokse og Det Hellige År.

Korherren for det ortodokse patriarkat i Alexandria, arke- mandriten *Parthenios*, uttalte nylig i et foredrag i St. Athanasius-selskapet at 1950 vil bli et minnerikt år, da det for det første feires som Hellig År av Den katolske kirke og for det annet vil minne om at det er 1900 år siden apostelen Paulus preket i Hellas. «Selv om vi ikke offisielt tar del i Den katolske

kirkes feiring av Det Hellige År, vil vi hver for oss personlig delta i det med våre bønner, for feiringen av dette Hellige År tar sikte på å fremme alle troendes forening i et legeme, — i sannhet en prisverdig hensikt,» uttalte arkemandriten.

Det var den ortodokse patriarken av Alexandria som nylig sendte telegrammer til erkebiskopene av Canterbury og York og ba dem påvirke den britiske regjering til å føre «en mer kristelig-sinnet politikk». Henstillingen skjedde i forbindelse med debatten om Palestina-spørsmålet i F. N.

Gamle Bibel-manuskripter blir filmet.

Orientalister og fotografer som er knyttet til den amerikanske stiftelse til utforskningen av mennesket, blant dem den kjente amerikanske fotograf *William Terry*, har slått seg ned i St. Katharina-klostret på Sinai berg for å filme en million sider i eldgamle manuskripter i studieøyemed. Under arbeidet vil de bli assistert av dekanen ved det filosofiske fakultet ved Faruk I — universitetet i Alexandria, prof. *Abdel Hamid El Abadi Bey* og underdekanen ved det samme fakultet, prof. *Azis Sourial*. Den første er muhamedaner, den annen kopter. Kongressbiblioteket i Washington og kong Faruk av Egypt vil få hver sin kopi.

Klostret på Sinai berg hvor Moses tok imot De ti bud og hvor man fant det lemleste legemet til Den hellige Katharina, er det eldste religiøse samfunn i verden. Det ble grunnlagt i året 545 av den øst-romerske keiser Justinian og ledes av greskortodokse munkar. Klostret har et overordentlig verdifullt bibliotek med over 2000 bind gamle manuskripter og bind fra den eldste kristne tid.

Bibliotekets verdifulleste manuskript er et gammel-syrisk palimpsest (pergament som er brukt flere ganger) av Lukas-evangeliet. Det er fra det 4. århundre. I 1895 fant man i biblioteket den s. k. Codex Sinaiticus hvis autoritet bare kan sammenlignes med Codex Vaticanus.

ENGLAND

Anglikansk biskop ser lyst på Den katolske kirkes fremtid i England.

Den anglikanske biskopen av Chelmsford, dr. *Wilson*, fremholder i en artikkel i «Church of England» at Den katolske kirke i de kommende 25 år kommer til å bli det sterkeste og mest innflytelsesrike religionssamfunn i England. Biskopen begrunner dette med følgende punkter:

1. Det stadig voksende tall på konversjoner og utviklingen av anglo-katolisismen bidrar sterkt til å begunstige det «romerske standpunkt».
2. Konflikten mellom kristendommen og den kommunistiske ateisme styrker katolisismen, fordi motstanden fra katolsk hold er den sterkeste og den modigste.
3. Innvandringen av irere som øker tallet på katolikker vesentlig.
4. Den overordentlige kloke måten som Den katolske kirke forsvare sine skoler på; en må regne med at de katolske skoler vil være helt uavhengig av staten i løpet av de kommende 25 år.
5. Stort sett kan det sies at katolikkenes forstand, troskap og kultur står i en forunderlig motsetning til de fleste anglikaneres tregghet og likegyldighet.

Hele det engelske hierarki deltar samlet i pilegrimsferden til Rom.

Kardinal *Griffin* vil sammen med alle de katolske biskopene i England og Wales lede den nasjonale pilegrimsferd fra England til Rom. Begivenheten vil finne sted i løpet av høsten. Det blir den største samling av engelske biskoper på en og samme tid i Rom. Pilegrimsferden kommer til å bli høydepunktet i de høytideligheter som vil bli feiret i slutten av september til minne om gjenreisningen av det katolske hierarki i England.

ERITREA

Også muhamedanere til Rom i Det Hellige År.

Den apostoliske vikar i Eritrea, mgr. *Marinoni*, som i dagene oppholder seg i Rom, opplyser at et pilegrimstog vil komme til Rom også fra Eritrea. Foruten katolikker vil ortodokse koptere og muhamedanere delta, da de har uttalt ønske om å vise den hellige Far sin høyaktelse.

Eritrea har en befolkning på 800 000 mennesker hvorav 40 000 er katolikker.

FRANKRIKE

Den franske regjering stiller store beløp til rådighet for franske pilegrimer.

Den franske regjering har stillet 400 millioner francs til rådighet for pilegrimer som valfarter til Rom i januar. Det vil hver måned i Det Hellige År bli stillet et lignende beløp til disposisjon.

Brudd forestående mellom Kirken og de s.k. progressive kristne?

For et par måneder siden nedla kardinal *Roques* i Rennes forbud mot lesning av bladet «Quest-Matin» som er talerør for den kommunistvennlige bevegelse som kaller seg de progressive kristne. Forbudet begrunnes med det hellige Offisiums dekret av den 1. juli 1949 hvor Den Hellige Stol gjorde endelig opp med kommunismen.

Generalsekretæren for de progressive kristne, *Moiroud*, har nå sendt ut en protestskrivelse hvor det heter at det har skjedd store forandringer innenfor den gudløse kommunisme etter at Pave Pius XI sendte ut sin ensykliska «Quadragesimo Anno», og at den franske motstandsbevegelse og franske katolikker er kommet nærmere hverandre. I utfordrende vendinger heter det deretter at de progressive katolikker under krigen «vernet Frankrikes og sivilisasjonens interesser i langt høyere grad enn mange av biskopene».

Erklæringen har gjort et meget dårlig inntrykk på ledende katolsk hold i Frankrike, og en venter at det nå går mot brudd mellom Kirken og de s.k. progressive katolikker.

Ingen arbeidsløshet i Frankrike.

I Frankrike finnes det i dag praktisk talt ingen arbeidsløshet. Tallet på understøttede den 1. desember 1949 var ifølge offentlige kunngjøringer bare 43 400 personer.

HOLLAND

Nytt internasjonalt katolsk tidsskrift.

På den internasjonale, katolske barnevernskongress som nylig ble holdt i Drakenburgh ved Hilversum forelå det første nummer av et nytt internasjonalt katolsk tidsskrift: «Barnet i verden». Det kommer til å behandle barnets problemer under det offentlige livs samtlige aspekter og holde alle barnevernsorganisasjoner i hele verden underrettet om de tiltak og initiativ de forskjellige regjeringer setter ut i livet på dette område.

Kloster feirer 1000 års jubileum.

Den hollandske benediktiner-kloster Egmont kan i dette år feire sitt 1000-års jubileum. Klostret oppbevarer den hellige Adalberts relikvier.

INDIA

De indiske biskoper advarer i et hyrdebrev mot den kommunistiske fare.

Kommunistenes tiltagende virksomhet i India har bevirket at landets katolske biskoper har sendt ut et felles hyrdebrev, hvor de advarer de troende «mot disse ulver i fåreklær».

Biskopene råder til at man snarest griper til forholdsregler som kan sette en stopper for den kommunistiske propaganda og krever effektiv innsats for å hjelpe de nødlidende og trengende.

Hyrdebrevet oppfordrer presteskaper, lærerne og foreldrene til å gjøre ungdommen oppmerksom på den kommunistiske propagandaens fallgruber og la alle troende forstå at hver eneste som bekjenner seg til kommunistiske synsmåter eller bidrar til å spre dem automatisk stenger seg ute fra Kirken. Biskopene ber alle om å ta kampen opp mot kommunismen.

ITALIA

Rom har forberedt seg på å ta imot pilegrimene.

Selv om Rom ennå ikke har hentet seg fullstendig etter krigen og har tatt imot et stort antall flyktninger, har byens autoriteter gjort sitt ytterste for å legge alt best mulig til rette for pilegrimene, uttaler byens borgermester, dr. *Salvatore Rebecchini* til Katolsk Internasjonal Pressetjeneste. Da Det Hellige År ble feiret for 25 år siden, hadde Rom bare 750 000 innbyggere, mens tallet i dag har passert 2 millioner, understreker borgermesteren.

Fremfor alt er byens kommunikasjoner blitt forbedret med tanke på Det Hellige År. Hovedjernbanestasjonen er ferdig, og med sine 22 plattformer og andre moderne innretninger er

dag. Ostia og Tiburtina-jernbanestasjonene er også modernisert.

Hovedgaten som fører frem til Peterskirken og Vatikanet er blitt betraktelig utbedret. Den er nå 83 fot bred. En tid gjorde mangel på vann seg sterkt gjeldende på grunn av den voldsomme økning av innbyggerantallet. Nye akvadukter skaffer imidlertid byen nå mer enn nok av friskt vann. De bedrede kommunikasjoner gjør det også mulig å tilfredsstille den store etterspørselen av matvarer.

Politikorpset er øket med 2000 mann, som nesten alle tilhører trafikkpoltiet. Mange av dem taler fremmede språk.

Borgermesteren håper derfor at pilegrimene vil føle seg vel i Den evige stad under Det Hellige År, hvis hensikt det jo er å tilføre menneskeheten ny åndelig kraft.

En teltby reist for å ta imot pilegrimer.

Sentralkomiteén for Det Hellige År har reist en teltby i Roms omegn i nærheten av helligdommen De tre brønner, hvor apostelen Paulus ble hals hugget. Byen vil gi plass for 1500 pilegrimer. Teltene er dobbelte og gir derved vern både mot kulde og hete. Gulvene er trelagt for å holde fuktigheten ute, og teltbyen er for øvrig reist under hensyntagen til alle de sanitære krav vår tid stiller. Der er også innlagt elektrisk belysning, post og telegraf og et radio-anlegg som sender ut dagens nyheter.

JAPAN

Japansk avis sender egen korrespondent til Rom i anledning Det Hellige År.

Den store japanske avis «Asahi» som har et daglig opplag på 3,5 millioner eksemplarer, har besluttet å sende en egen korrespondent til Rom i anledning Det Hellige År for å orientere avisens lesere om de store høytideligheter som vil finne sted. Dette er av så meget større betydning som den japanske presse før krigen systematisk fortiet alle begivenheter i den katolske verden.

30 jesuitter kom til Japan i 1949.

I alt 30 jesuitter kom til Japan som misjonærer i 1949. 8 av dem kom fra De forente stater, 3 fra Brasil, en fra Belgia, to fra Tyskland, en fra Ungarn, en fra Italia og 13 fra Spania. 18 av dem er ennå ikke presteviet og 4 er brødre.

Nytt franciscaner-kloster opprettes i Japan.

De tyske franciscanerpatrene i Japan kommer nå til å opprette et nytt kloster og en ny menighet i byen Fukuoka. Patrene har allerede sikret seg byggeplass.

JUGOSLAVIA

Jugoslaviske katolikker får valfarte til Rom i Det Hellige År.

Det meldes offisielt fra Beograd at myndighetene har gitt tillatelse til at jugoslaviske katolikker får gjøre pilegrimsreiser til Rom i Det Hellige År. Det foreligger ingen oppgave over hvor mange som får lov til å ta av sted.

49 pct. av befolkningen tilhører den serbisk ortodokse kirke, 38 pct. er romerske katolikker, 11 pct. er muhamedanere, 1½ pct. protestanter og en halv pct. er jøder.

Forfølgelser bak en maske av hykleri.

Biskopen av Trieste, mgr. *Antonio Santin*, betegner i sitt nyttårsbudskap året 1949 for den del av fristaten Trieste som er okkupert av jugoslaverne, som et skjenselsår. «Religionsforfølgelsen fortsetter, selv om det skjer bak en maske av hykleri,» heter det i budskapet. «Etter at klostrene St. Anna og St. Martha ble stengt, har myndighetene nå også lukket helligdommen i Strugnano som hvert år ble oppsøkt av tusenvis av fromme pilegrimer, og prestene er blitt fordrevet.» Biskopen uttaler håpet om at året 1950 må bringe forandringer og fortsetter:

«Forfølgerne fortsetter sine forfølgelser uavbrutt, de er en plage og en pinsel for et land som med stor ironi kalles Fristaten Trieste. De nasjoner som i sin visdom skapte dette territorium har gitt høytidelige løfter om å forsvare det og beskytte det. Hver eneste dag siden denne «stat» ble opprettet er alt som heter moralske prinsipper blitt krenket systematisk, og stadig rammes svake og uskyldige av urettferdige overgrep.»

Myrdet fordi han var bror av biskopen.

En melding fra Jugoslavia forteller at pater *Anton Cule*

nylig ble arrestert i sitt sogn i nærheten av Mostar. Denne meldingen gjenkaller i erindringen den skjebne som har rammet hans to brødre: den ene, biskopen av Mistor ble i juli 1948 av «folke»-domstolen dømt til 11 års fengselsstraff og den andre, en legmann, ble myrdet av kommunistiske partisaner i 1945 fordi han var bror av biskopen.

POLEN

«Folkedemokratisk» eksamen for katolske teologer.

Etter at festlighetene i anledning Stalins 70-års dag er avviklet, har kommunistene i Polen kastet seg inn i en skjerpet kamp mot Kirken. En rekke katolske prester er arrestert og dømt, beskyldt for å ha stått i forbindelse med en anti-kommunistisk undergrunnsbevegelse.

Siste nytt er at det nå er innført en slags «folkedemokratisk eksamen» for studenter som vil studere teologi. For de får lov til det, må de underkaste seg en prøve i «folkedemokratisk kunnskap». Kommunistiske fagforeningsmedlemmer fungerer som eksamenskomité. Ved de siste prøver som ble avlagt i bispedømmet Kattowitz ble 8 studenter nektet adgang til det teologiske studium.

ROMANIA

Underjordisk kristent demokratisk parti dannet i Romania.

I den rumenske emigrantavis «Tara» som utkommer i Rom, heter det at det nå er dannet et underjordisk, kristent, demokratisk parti i Bucuresti med lokalavdelinger over hele landet. Avisen understreker at det er første gang et slikt parti er dannet i Romania. Et punkt på programmet forplikter til avbrytelse av den sammensmeltning av Den katolske kirke med ortodoks ritus og den ortodokse rumenske kirke som er forsøkt gjennomført med tvang av kommunistene.

SOVJET-UNIONEN

Falske prester utdannes for å settes inn i kampen mot Kirken.

Vi har tidligere her i St. Olav omtalt en særlig gren av Kominform, den s.k. Disinform hvis oppgave det er å disorientere opinionen i Vest-Europa. Vi nevnte også at denne organisasjon ved forskjellige seminarier utdannet falske prester til å virke for kommunismen i religiøse kretser i alle land.

Den franske dagsavis, *Le Figaro*, brakte for et par uker siden nye opplysninger om denne organisasjon. *Le Figaro* skriver at organisasjonen ledes av en frafallen russisk prest ved navn *Vasily Gorelov*. Det finnes nå i Sovjet-Unionen og dens lydstater to akademier og ti seminarier hvor elevene undervises både i leninisme-marxisme og teologi. Elevene rekrutteres fra forskjellige hold. Noen er frafallene prester, andre er ungdom som er plukket ut av den kommunistiske ungdomsorganisasjon *Komsomol*, og ungdom som er hentet fra sovjet-russisk dominerte land med katolsk befolkning. Organisasjonen kalles nå *Orginform* og går under navnet «Mørkets makt». De to akademiene ligger i henholdsvis Moskva og Leningrad, mens seminariene er spredt i forskjellige land bak jernteppet. Organisasjonens hovedkvarter er i Varsjva. I alle statene bak jernteppet finnes det seksjoner av *Orginform* som nå er skilt ut fra *Kominform*.

Elevene utdannes for de land de skal virke i og vil opptre som forfulgte prester som har klart å redde seg ved flukt. Det utdannes falske prester for Frankrike, Belgia, Italia, Spania og Sor-Amerika. Det arrangeres særlige kurser for dem som skal arbeide i De forente stater og Canada. De som skal virke i Storbritannia, Vest-Tyskland og Østerrike utdannes på slottet Sigoulda i Lithauen.

Det heter om lederen, *Vasily Gorelov*, at han var medlem av en religiøs orden i tsartidens Russland, men at han ble støtt ut etter oktober-revolusjonen da han ble oberst i NKVD. — det hemmelige russiske politi. Han sorterer direkte under et medlem av Polit-byrået i Kreml.

Lederen av virksomheten på den vestlige halvkule heter *Theodor Krasky*. Han nyter det privilegium å stå i direkte kontakt med *Malenkov*, en av Stalins nærmeste medarbeidere.

Kominform ruster til kamp også mot den russiske ortodokse kirke.

Ifølge en melding som har vært offentliggjort i de rumenske emigranter avis «*La Nation Roumaine*» som utkommer i Paris, har *Kominform* på en konferanse som nylig ble holdt i Bucuresti, besluttet å gå til skarpe forholdsregler mot den ortodokse kirke i hele den sovjet-russiske innflytelses-sfære. Man beskylder den ortodokse kirke for, til tross for samarbeid-

det utad, at den utøver en anti-kommunistisk innflytelse på befolkningen. Kirkeledelsen er visselig pro-kommunistisk innstillet, men har liten innflytelse på den lavere geistlighet.

Kjempemessige militærmanøvrer i Balticum.

De største militærmanøvrer som har funnet sted i Sovjet-Unionen, vil bli gjennomført i Balticum i begynnelsen av mars. 200 000 mann fra Den røde armé kommer til å delta pluss kontingenter fra Østblokk-statenes arméer. Det er også meningen at avdelinger fra «folke-politiet» i den tyske Øst-sone skal delta.

SPANIA

Kinesiske prester får asyl.

60 kinesiske prester som har sloppet unna den røde terror i China, er gitt asyl i Spania av regjeringen.

TRANSJORDANIA

Den apostoliske delegat i Palestina i audiens hos kong Abdullah.

Den apostoliske delegat for Palestina, mgr. *Testa*, har vært mottatt i audiens av kong *Abdullah* og overrakt kongen et budskap fra Paven. På vel underrettet hold gir en uttrykk for den oppfatning at budskapet omhandlet beskyttelsen av de hellige steder som er under Transjordaniens kontroll.

TSJEKKOSLOVAKIA

Skal erkebiskop Beran sultes i hjel?

En tsjekkisk flyktning som er kommet til Paris, forteller ifølge en melding fra British United Press at erkebiskop Berans helbred undergraves av for dårlig kost. Biskopen serveres kjøtt bare hver fredag, da man vet at erkebiskopen nekter å ta til seg kjøttmat om fredagene. Matpakker som sendes erkebiskopen, blir beslaglagt.

En biskop er avgått ved døden.

Ifølge en melding som er sendt ut av det offisielle tsjekkiske telgrambyrå er biskopen av Banska Bystrica, mgr. *Andrej Skrabik*, avgått ved døden etter lang tids sykdom.

Korrespondenten til British United Press i Praha skriver følgende i tilknytning til denne melding:

«Vest-europeiske korrespondenter som i august i fjor besøkte Banska Bystrica for å feire 5-årsdagen for opprøret mot nazistene, fikk ikke komme i kontakt med biskopen. Den gang var det intet som tydet på at biskopen var syk. Til tross for at det offisielt heter at han er død etter lengere tids sykeleie, undertegnet han biskopenes brev til regjeringen i november, hvor det bl. a. het at det ikke vil være Kirkens feil om det kommer til en «Hellig Krig» i Tsjekkoslovakia. Ved hans død har Kirken i Tsjekkoslovakia mistet en av sine mest ukuelige stridsmenn i den pågående kamp mellom Kirke og stat.

Biskop ser den mulighet i øynene at han må nedlegge sitt verv.

For noen uker siden sendte biskopen av Litomerice, mgr. *Stefan Trochta*, ut følgende budskap til de troende i sitt bispedømme:

«Den tid vi opplever er tung for oss alle. Derfor legger jeg dette bispedømme i Guds hender. Om det i fremtiden blir umulig for meg å holde det sammen som en sterk katolsk organisasjon, er jeg meg bevisst at det ikke vil være min plikt. Stillingen kan da bli den at det ikke vil være mulig for meg å kontrollere denne kirkelige organisasjon.

Jeg står helt og holdent sammen med dere i arbeide og ofre. Jeg stoler på dere, og jeg vet at dere stoler på meg. Å være biskop i dag er ingen lett oppgave. Faktisk er det et tungt kors for meg å bære. Men jeg gleder meg over at vårt arbeide ikke er uten resultater, og jeg føler at det gode samarbeide med dere og deres bønner har vært til stor hjelp.»

Kirkens karitative institusjoner stenges.

Karitative institusjoner som er opprettet av og ledes av kirkelige ordener stenges nå på løpende bånd i Tsjekkoslovakia. I Praha er et hjem for invalider, Ruzenkova Vyroba, som ledes av dominikanerinner, blitt stengt. I Smecna i Bøhmen har De barmhjertige søstre måttet rømme eiendommen til Clam-Mortinitz-familien hvor de hadde et hjem for 300 invalider og gamle, fordi det nå skal omgjøres til et hvilehjem for gruvearbeidere. De grå søstre er blitt vist bort fra sitt konvent i St. Bartholomewgaten.

TYSKLAND

En tredje katolsk biskop viet i Øst-sonen.

Talsmannen for den katolske geistlighet i Magdeburg, *Fr. Wilhem Weskam*, ble nylig viet til hjelpebiskop av erkebiskopen av Paderborn, mgr. *Lorentz Jäger*, i Magdeburg i Sachsen-Anhalt, og vil virke i den delen av bispedømmet som ligger i Øst-sonen. Mens det for et år siden bare fantes én katolsk biskop i Øst-sonen, finnes det nå tre.

13 prestekandidater ble nylig presteviet i seminariet i det tidligere Cistersienserklostret i Neuzelle i Sachsen, det eneste seminar som finnes i Øst-sonen.

Undervisningsvesenet i Øst-sonen beskyldes for forfatningsstridig praksis.

Det kristne demokratiske partis dagsavis i Dresden, *Die Union*, påtaler i en redaksjonsartikkel den forfatningsstridige praksis undervisningsvesenet i Øst-sonen øver i skolene.

I likhet med andre aviser, tilhørende det gamle parti, har også *Die Union* fulgt en pro-kommunistisk linje i politiske og økonomiske spørsmål, men tillatt seg å kritisere den kulturpolitikk de kommunistiske myndigheter driver. Særlig har den påtalt den innblanding i skoleundervisningen som har funnet sted fra organisasjoner som «Fri Tysk Ungdom»s side. I den nevnte leder skriver avisen bl. a.:

«Organisasjoner som ikke har noe å gjøre med skolen har ofte påstått at de har rett til å blande seg i undervisningen. Det finnes intet grunnlag for en slik påstand i forfatningen. Det kan ikke bestrides at det har vært gjort brudd på forfatningens bestemmelser vedrørende skoleundervisning helt opp til den siste tid.»

I den tyske «folkerepublikks» forfatning heter det i artikkel 31 at det er foreldrenes naturlige rett og deres høyeste plikt overfor samfunnet å oppdra barna i demokratisk ånd, men i artiklene 36, 37 og 38 settes bestemmelsen i artikkel 31 ut av kraft for så vidt som det i disse artikler heter at det er statens plikt å organisere skolevesenet og bestemme undervisningen. Foreldrene tillates bare å øve innflytelse gjennom foreldrekomitéer som nedsettes etter «valg».

Niemöller i vanskeligheter.

Den kjente tyske protestantiske biskop *Niemöller* er for tiden utsatt for sterk kritikk, fordi han i et intervju har sagt at Tyskland har tapt sin stilling som den ledende protestantiske makt i Europa og at Vest-Tyskland er en katolsk stat.

UNGARN

Et nytt dokument i kardinal Mindszenty-saken.

Den amerikanske avis «Daily American» som utkommer i Rom, har offentliggjort en erklæring som det påstås kardinal *Mindszenty* satte opp dagen etter han ble arrestert, nemlig den 25. desember 1948. Erklæringen har ikke vært offentliggjort før. Den har følgende ordlyd:

«Siden 1945 har jeg vært Kirkens primas i Ungarn. Jeg tok aldri del i noen konspirasjon. Alle beskyldninger er grunnløse. Jeg føler meg ikke skyldig. Jeg har aldri lagt skjul på at jeg er legitimist, men jeg har respektert lovene og har aldri foretatt noen handling med sikte på å styrte republikken. Med alle mine handlinger har jeg tjent Gud, religionen, mitt land og mitt folk. Jeg kommer fra en fattig bondefamilie, jeg er et barn av folket. Som Kirkens øverste myndighet har jeg selvsagt hatt forbindelse med Rom, med Kirkens ledere i de vesteuropeiske land og med kardinal Francis Spellman. Jeg tilbakeviser enhver beskyldning for å ha brukt disse forbindelser til å motarbeide mitt lands interesser.»

TIL INNTEKT FOR FERIEHJEMMET

Søndag 19. februar kl. 19.30.

Barneteater — Leikarring — Musikk — Ballett.
Utlodning med trekning. Verdifulle gevinster.
Servering: Hjemmebakt og kaffe.
Loddsalg etter høymessen.

Barneaften lørdag 18. februar kl. 5.

Overraskelser — Boller — Brus.

Mariakongregasjonen.

Katolsk bok- og bladsentral

Bøker for pilegrime og andre i det hellige år

På engelsk:

Flaherty/Biskop Smit: O Roma Felix. 580 s. Rome 1949. Enrico Verdesi. Engelsk og italiensk utgave. 800 lire.

Herbert Thurston SJ: The Holy Year. 64 s. Sands, England 1949. 1/9.

Anno Santo 1950. Origin and History of the Hebrew-Christian Jubilee. Ill. Milano, 1949. Arturo Marcora. Engelsk, fransk og italiensk utgave. 1400 lire.

Holy Year 1950. Offisielt månedshefte fra Vatikanet. Engelsk utgave: 2 s. pr. hefte. Fins sannsynligvis også på fransk, italiensk og tysk.

På fransk:

La Porte Ouverte. L'Andrée Sainte. 215 s. Alsatia, Frankrike, 1949. 7 s. Bilder.

På tysk:

Eduard Stommel: Führer durch Rom. 220 s. Herder, Freiburg, 1949. DM 5,80. Kart og bilder.

Werner Bergengruen. Römische Erinnerungen. 350 s. Herder, Freiburg, 1949, DM 18,—. 200 bilder.

Hertling SJ/Kirschbaum SJ: Die römischen Katakomben und ihre Martyrer. 270 s. 35 bilder. Herder, Wien, 1950. S 38,—.

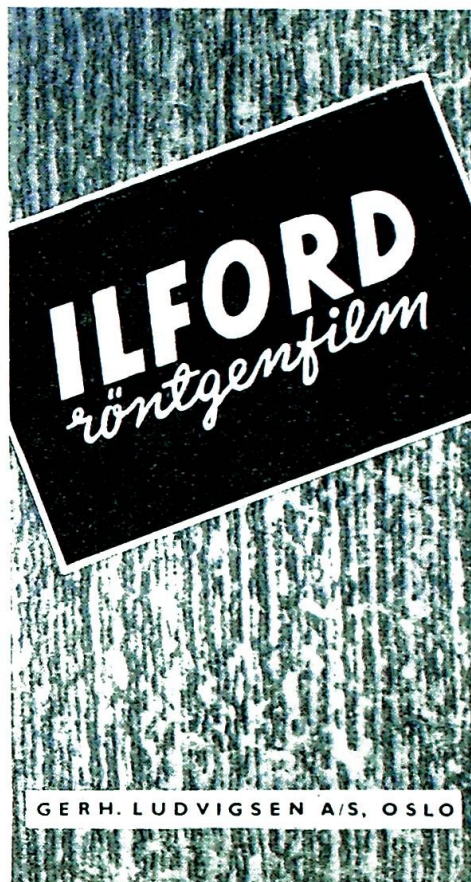
Gottfried Bachmann: Rom und Vatikanstadt. Med 30 bilder og kart. Rex-Verlag, Luzern, 1949. Sfr. 7,—.

Bachmann: Ewiges Rom. 77 s. Ill. Rex-Verlag, Luzern. Sfr. 2,50.

Ytterligere opplysninger fås bl. a. hos

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersveien 5, Oslo. Tlf. 42 37 43.

Si
navnet

si
Melange
MARGARIN

TILMERS & HAAVELSRUD A/S

Teatergt. 1, Oslo - Tlf. 33 21 40

Kjøleskap, Støvsugere, RADIO,
Lysekroner, Lyspærer, Kom-
fyrer. Alle elektriske repara-
sjoner utføres. Førsteklasses
Radioservice.

OLE KRISTIANSEN

Snektermester
Heimdalsgt. 34 - Oslo.
Tlf. 68 13 58 - Etablert 1894
Spesialitet:
Møbler og innredningsarbeider

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh
Tlf. 42 51 33 - Oslo
Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerep. — Ettersyn

O. WIKEBY

Kolonial
Urtegt. 32 - Oslo
Tlf. 68 09 62

ETABL. 1847

M. GALLUS

KIRURGI INSTRUMENTMAKER

OSLO

Vi fører alt for
leger og sykehus

HANS EKJORD

Farvehandel
St. Olavs gt. 3 - Oslo
Tlf. 42 16 13 - Etabl. 1898

ENRICO GISMONDI & CO. A.S

Grunnlagt 1891

Reggio Emilia — G E N O V A — Colle Val d' Elsa
Telegramadresse: Ocirne Genova

» Reggioemilia
» Collevaldelsa
Rikstelefon: 21-936 Genova
24- 38 Reggio Emilia
86-087 Colle Val d' Elsa
Post Box: 712 Genova
167 Reggio Emilia
Codes: Colle Val d' Elsa (Siena)
Bentleys Complete, Boe.

O. B. S.!

Vi gjør oppmerksom på at kontingenten er steget fra kr. 10 til kr. 12 pr. år fra 1. januar 1950.

Halvårskontingenten blir kr. 6 og kvartalskont. kr. 3.

De som har sendt inn kontingent for 1950 på basis av den tidligere pris, bes derfor velvilligst sende inn restbeløpet.

Ved nytegning og adresseforandring skriv TYDELIG. Ved forandring bes også godhetsfullt oppgitt den gamle adressen.

Ærbødigst
St. Olavs ekspedisjon.

TAPETHUSET

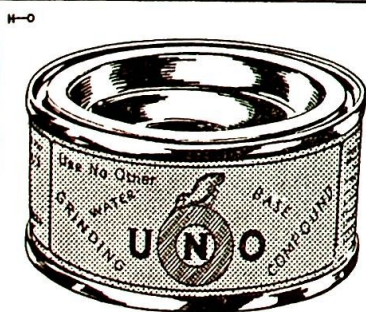
Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

JOHAN HELDAL A/S

BERGEN

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler

T. S. JACOBSEN NORENBERG & CO. A.S

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

HANS KARLSEN
MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

NEBB er stedet for
alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo - Tlf. 42 19 54

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A.s

Tlf. 42 18 80 (sentralbord) - Oslo

EIVIND BROSTAD

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

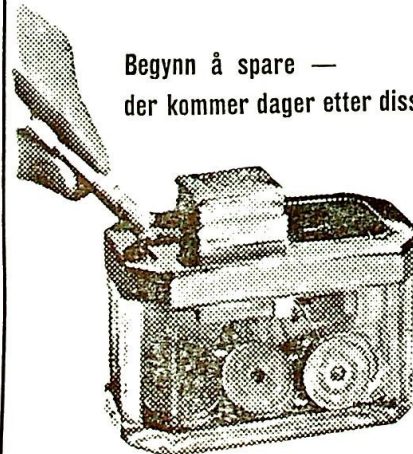
Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

Begynn å spare —
der kommer dager etter disse

«K L A R»

Fåes i banker over hele landet